

अष्टापदगिरिकल्पः ।

९१

४९. अष्टापदगिरिकल्पः ।

अष्टावयदेहपहं भवकरिअष्टावयं नमिय उसहं । अष्टावयस्स गिरिणो जंपेमि समासओ कप्पं ॥ १ ॥

अथि इहेव जंबुद्दीवे दीवे भारहे वासे दक्षि(°क्खि)णभरहद्धमज्जे नवजोअणवित्थिन्ना बारसजोअण-
दीहा अउज्झा नाम नयरी । सा य सिरिउसभ-अजिअ-अभिनंदण-सुमइ-अणंताइजिणाणं जम्मभूमी ।
तीसे अ उत्तरदिसाभाए^१ बारसजोअणेसुं अष्टावओ नाम केलासापराभिहाणो रम्मो^२ नगवरो अड्डजोअणुच्चो सच्छ-^५
फालिहसिलामओ, इत्तुच्चिअ लोगे धवलगिरिति पसिद्धो । अज्जावि अउज्झापरिसरवत्तिउड्डयकूडोवरि^३ ठिएहिं
निम्मले नहयले धवला सिहरपरंपरा तस्स दीसइ । सो पुण महासरोवरघण^४ सरसपायवनिज्झरवारिपूरकलिओ परिपाससं-
चरंतजलहरो मत्तमोराइविहगकुलकलयलमुहलो किंनरखेअररमणीरमणिज्जो चेइअवंदणत्थमागच्छंतचारणसमणाइलोगो
आलोअमित्तेणं पि खुहापिवासावहरणो आसन्नवत्तिमाणससरोवरविहाइओ अ । एअस्स उवच्चयासुं साकेअवासिणो
जणा नाणाविहकीलाहिं कीलंति म्हा । तस्सेव य सिहरे उसभसामी चउदसमभत्तेणं पज्जंकासणट्ठिओ अणगाराणां^{१०}
दसहिं सहस्सेहिं समं माहबहुलतेरसीए अमीइरिक्खे पुबण्हे निबाणमणुपत्तो । तत्थ सामिणो देहं सक्कारियं सक्काइएहिं ।
पुबदिसाए सामिणो चिया, दक्खिणदिसाए इक्खागुवंसीणं, पच्छिमदिसाए सेससाहणं । तम्मि चियाठाणतिगे देवेहिं
थूभतिगं कयं । भरहचक्कवट्ठिणा य सामिसक्कारासन्नभूयले जोअणायामो तदद्धपिहुलो तिगाउअसमूसिओ सिंहनिसिज्जा
नामधिज्जो पासाओ रयणोवलेहिं वड्डइरयणेण कारिओ । तस्स चत्तारि दुवाराणि फालिहमयाणि । पइदारं उभओ
पासेसुं सोलस रयणचंदणकलसा । पइदारं सोलस रयणमया तोरणा । दारे दारे सोलस अट्ठमंगलाइं । तेसु दुवारेसु चत्तारि^{१५}
विसाला मुहमंडवा । तेसिं मुहमंडवाणं पुरओ चत्तारि पेक्खामंडवा । तेसिं पेक्खामंडवाणं मज्झभागेसु वइरामया
अक्खवाडा । अक्खाडे अक्खाडे मज्झभागे रयणसिंहासणं । पत्तेअं^{१६} पेक्खामंडवग्गे मणिपीढिआओ । तदुवरि रयणमया
चेइअथूमा । तेसिं चेइअथूमाणं पुरओ पत्तेअं पइदिसं महइमहालिआ मणिपीढिआ । तदुवरि पत्तेअं चेइअपायवा ।
पंचसयधणुप्पमाणाओ चेइयथूभसंमुहीओ सबंगरयणनिम्मिआ^{१७} उसभा वद्धमाणा चंदाणणा वारिसेणा
नामिगाओ^{१८} पलिअंकासणनिसण्णाओ मणोहराओ सासयजिणपडिमाओ नंदीसरदीवचेइअमज्जे व हुत्था । तेसिं च^{२०}
चेइअथूमाणं पुरओ पत्तेअं चेइअपायवा । तेसिं चेइअपायवाणं पुरओ पत्तेअं मणिपीढिआओ; तासिं च उवरि पत्तेअं
इंदज्झओ । इंदज्झयाणं पुरओ पत्तेअं नंदापुक्खरिणी ति सोवाणा सतोरणा सच्छसीअलजला पुण्णा विचित्त-
कमलसालिणी मणोहरा^{२१} दहिमुहाधारपुक्खरिणीनिभा । सीहनिज्जामहाचेइअमज्झभागे महइमहालिआ मणिपी-
ढिआ । तीए उवरि चित्तरयणमओ देवच्छंदओ । तदुवरि नाणावणंसुगमओ उल्लोओ । उल्लोअस्स अंतरे^{२२} पासओ
अ वइरामया अंकुसा । तेसु अंकुसेसु ओलंविआ कुंभमिज्जआमलगथूलमुत्ताहलमया हारा । हारपंतेसु अ विमलाओ^{२५}
मणिमालिआओ । *मणिमालिआणं पंतेसु वइरमालिआओ* । चेइअभिच्छीसु विचित्तमणिमया गवक्खा डज्झमाणागरु-
धूमसमूहवमालिआ । तम्मि देवच्छंदे रयणमईओ उसभाइचउवीसजिणपडिमाओ निअनिअसंठाण-माण-वण्णधराओ
कारियाओ भरहचक्किणा । तत्थ सोलस पडिमाओ-उसभ-अजिअ-संभव-अभिनंदण-सुमइ-सुपास-
सीअल-सिज्जंस-विमल-अणंत-धम्म-संति-कुंथु-अर-नमि-महावीराणां सुवण्णमईओ । मुणिसु-
व्वय-नेमीणं रायावट्ठमईओ । चंदप्पह-सुविहीणं फलिहमईओ । मल्लि-पासनाहाणं वेरुलिअमईओ ।^{३०}
पउमप्पह-वासुपुज्जाणं पउमरायमईओ । तासिं च सवासिं पडिमाणं लोहिअक्खपडिसेगा, अंकरयणमया नहा ।
पडिसेगो नाम नहपज्जंतेसु जावयरसु व लोहिअक्खमणिरससेगो जं दिज्जइ । नाही-केसंतभूमी-जीहा-तालु-सिरीवच्छ-चूचु-

१ P भागे । २ P आदर्श एवैतत्पदम् । ३ Pa B उड्डयज्झाडोवरि । ४ 'घण' नास्ति P । ५ B P पिक्खा° ।

† P उसभवद्धमाण-चंदाणण-वारिसेणनामिगाओ । ६ P दिहि° । ७ P पासाओ । * एतदन्तर्गतं वाक्यं नोपलभ्यते Pa आदर्शे ।

† एतदन्तर्गता पंक्तिः P आदर्शे एव प्राप्यते ।

९२

विविधतीर्थकरूपे

ग-हृत्थ-पायतलानि^१ तवणिज्जमयाणि । नयणपम्हाणि, कणीणिगाओ, मंसू, भमुहाओ, रोमाणि, सिरकेसा रिट्ठरयणमया ।
 उट्ठा विहुममया । फालिहमया दंता । वयरमईओ सीसघडीओ । अंतो लोहिअक्खपडिसेगाओ, सुवण्णमईओ नासिआओ ।
 लोहिअक्खपडिसेगपंताइं अंकमयाइं लोअणाइं । तासिं च पडिमाणं पिट्ठे पत्तेअं इक्किक्का रयणमई मुत्ता-पवाल-जाल-कं
 स-कोरण्ट-मल्लदामं फालिहमणिदंडं सिआयवत्तं धारिंती छत्तहरपडिमा । तासिं च उभयपासे पत्तेअं उक्खित्तमणिचाम-
 5 राओ रयणमईओ चमरधारपडिमाओ । पडिमाणं च अग्गे पत्तेअं दो दो नागपडिमाओ, *दो दो जक्खपडिमाओ, दो
 दो भूअपडिमाओ,* दो दो कुंडधारपडिमाओ कयंजलीओ रयणमईओ सब्बगुज्जलाओ पज्जुवासिंति । तहा देवच्छंदे
 चउवीसं रयणघंटाओ, चउवीसं माणिक्कदप्पणा, तहेव ठाणट्ठिअदीविआओ सुवण्णमईओ; तहा रयणकरंडगाइं, पुप्फचंगे-
 रिआओ, लोमहत्थाइं, पडलीओ, आभरणकरंडगाइं, कणगमयाणि, धूवदहणाणि, आरत्तिआणि, रयणमंगलदीवा, रय-
 णभिंगारा, रयणत्थालाणि, तवणिज्जपडिमाहा, रयणचंदणकलसा, रयणसिंहासणाणि, रयणमयाणि अट्ठमंगलाणि, सुवण्णमया
 10 तिळसमुमया, कणगमयाणि धूवभंडाणि, सुवण्णमया उप्पलहत्थगा । एअं सब्बं पत्तेअं पडिमाणं पुरओ हुत्था । तं चेइअं
 चंदकंतसालसोहिअं, ईहामिग-उसभ-मगर-तुरंगम-नर-किंनर-विहग-वालग-रु-सरभ-चमर-गय-वणलयाविचित्तं रयणथं-
 भसमाउलं, पडागारमणिज्जं, कंचणधयदंडमंडिअं, ओअट्ठिअकिंकिणीसद्दमुहलं, उवारि पउमरायकलसविराइअं, गोसीस-
 चंदणरसघासय (?) लंछिअं । माणिक्कसालभंजिआहिं विचित्तचिट्ठाहिं अहिट्ठिअनिअं, बारदेसमुभयओ चंदणरसलि-
 त्तकलसजुअलंकिअं, तिरियं बद्धोलंबिअधूवियसुरहिदामरम्मं, पंचवणकुसुमरइयघरतलं, कप्पूरागरुमिगमयधूवधूमं-
 15 धारियं, अच्छरगणसंकिणं, विज्जाहरीपरिअरिअं, अग्गओ पासओ पच्छा य चारुचेइअपायवेहिं मणिपीडिआहिं च
 विभूसिअं भरहस्स आणाए जहाविहि वड्ढइरयणेण निप्पाइअं । तत्थेव दिव्वरयणसिलामईओ नवनवइभाऊणं पडि-
 माओ कारिआओ, अप्पणो अ पडिमा सुस्सूसमाणा कारिआ । चेइआओ बाहिं एअं भगवंतस्स **उसभ**सामिणो थूमं,
 एगूणं च सयं भाउगाणं थूमे कारविंसु । इत्थ गमणागमणेणं नरा पुरिसा मा आसायणं काहिंति ति लोहजंतमया
 आरक्खगपुरिसा कारिआ । तेण तं अगम्मं जायं । गिरिणो अ दंता दंडरयणेणं छिन्ना । अओ सो गिरी अणारो-
 20 हणिज्जो जाओ । जोअणंतराणि अ अट्ठपयाणि मेहलारूवाणि माणुसअलंघणिज्जाणि कारिआणि । अओ चेव **अट्ठावओ**
 ति नामं पसिद्धं ।

तओ कालक्कमेण चेइअरक्खणत्थं सट्ठिसाहस्सीए **सगर**चक्कवट्ठिपुत्ताणं दंडरयणेण पुढविं खणित्ता बोले (?) सह-
 स्सजोअणा परिहा कया, दंडरयणेण **गंगा**तडं विदारित्ता जलेणं पूरिआ । तओ **गंगा** खाइअं पूरित्ता, अट्ठावयासण्णगा-
 मनगरपुराइअं पलावेउं पउत्ता । पुणो दंडरयणे आयट्ठिअ **कुरूणं** मज्झे, **हत्थिणाउरं** दक्खिणेण, **कोसलदेसं**
 25 पच्छिमेण, **पयागं** उत्तरेण, **कासिदेसस्स** दक्खिणेणं, **वज्झमज्जे** दक्खिणेणं, **मगहाणं** उत्तरेणं, मगनईओ
 कट्ठंती **सगराइट्ठेण जणहु**पुत्तेणं **भगीरहकुमारेणं** पुबसमुद्दमोआरिआ । तप्पभिइ **गंगासागर**तित्थं जायं ।

इत्थेव य पवए अट्ठ उसमसामिणो नत्तुआ, नवनउई **वाल्ह-वलिप्पमुहा** पुत्ता य सामिणा सद्धिं, एवं अट्ठ-
 त्तरसयं एगसमएण उक्कोसोगाहणाए अच्छेरयभूआ सिद्धा ।

इत्थ पवए ससत्तीए आरोहुं जो मणुओ चेइयाइं वंदए सो मुक्खं इहेव भवे पाउणइ ति सिरिचद्धमाण-
 30 सामिणा सयं वणिणओ एसो । तं सोउं भयवं **गोअमसामी** लद्धिनिही इमं नगवरमारूढो । चेइआइं वंदित्ता
 असोगतरुतले वेसमणस्स पुरओ साहूणं तवकिसिअंगत्तणं वक्खाणंतो सयं च उवचिअसरीरो वेसमणस्स-‘अहो !
 अन्नहावाई-कारि’त्ति विअप्पनिवारणत्थं ‘पुंडरीयज्झयणं’ पणविंसु । **पुंडरीओ** किल पुट्ठसरीरो वि भावसुद्धीए सब्बट्ठ-
 सिद्धिं गओ । **कंडरीओ** उण दुब्बलदेहो वि सत्तमपुढवीए । तं च पुंडरीअज्झयणं वेसमणसामाणिणं अवधारिअं
गोअममुहाओ सोऊणं । सो अ **तुंबवण**सन्निवेसे **धणगिरिपत्तीए सुनंदाए** गम्मे उववज्जिअ दसपुबधरो

1 B °तलाणि । * एतदन्तर्गता पंक्तिर्नास्ति Pa ।

अष्टापदगिरिकल्पः ।

९३

वहरसामी जाओ । अट्टावयाओ ओअरमाणेणं च **गोअमसामिणा कोडिन्न-दिन्न-सेवालितावसा** तिउत्तर-
पंनरससयसंखा दिक्खिया । ते खलु जणपरंपराए इत्थं तित्थे चेइअवंदगो सिवं इहेव पावइ ति **वीरवयणं** सुच्चा
पढम-बीअ-तइअमेहलासुं जहासंखं **कोडिन्नाइआ** आरूढा अहेसि । तओ परं गंतुमचयंता **गोअमसामिं** अप्पडिह-
यमुत्तरंतं दट्ठुं विम्हिअ पडिबुद्धा निक्खंता य ।

तत्थेव पव्वए **भरहचक्कवट्ठिपमुहाओ** अणेगा **महरिसिकोडीओ** सिद्धाओ । तत्थेव य **सुबुद्धी** नाम **सगर-5**
चक्किमहामच्चो **जन्हुमाईणं** सगरसुआणं पुरओ, **आइच्चजसाओ** आरब्भ पंचासलक्खे कोडिसागरोवमकालमज्जे
भरहमहारायवंससमुब्भूआणं रायरिसीणं चित्तंतरगंडियाए सबट्टसिद्धिं[†]गइं मुक्खगइं च वाहरित्था ।

इत्थेव पव्वए पवयणदेवयानीयाए **वीरमईए**[‡] चउवीसजिणपडिमाणं भाले सुवण्णमया रयणखचिया तिलया
दिन्ना । तओ तीए धूसरीभवं जुगलधम्मिभवं देवभवं च लद्धूण **दमयंती**भवे संपत्ते तिमिरपहयरावहारिभालयले
सामाविअं तिलयं संजायं ।

10

इत्थेव पव्वए **वालिमहरिसीं** कयकाउस्सगो ठिओ । अह विमाणखलणकुविण्ण **दसग्गीवेण** पुव्वेरं सरं-
तेणं[†] तलभूमिं खणित्ता, तत्थ पविसिअ एअं निअवेरिणं-सह **अट्टावयगिरिणा** उप्पाडिअ **लवणसमुहे** खिवामि
त्ति बुद्धीए विज्जासहस्सं सुमरित्ता उप्पाडीओ गिरी । तं च ओहिनाणेण नाउं चेइअरक्खानिमित्तं पायंगुट्टेण गिरिमत्थयं
सो रायरिसी चंपित्था । तओ संकुचिअगतो दसाणणो मुहेण रुहिरं वमंतो आरावं मिल्हित्था । तत्तुच्चिअ **रावणु** ति
पसिद्धो । तओ मुक्को दयालुणा **महरिसिणा** पाएसु पडित्ता खामित्ता य सट्ठाणं गओ । इत्थेव **लंकाहिवई** जिणाणं[‡] 15
पुरओ पिक्खणयं करितो दिव्वसेण वीणातन्तीए तुट्ठाए मा पिक्खणयरसमंगो होउ ति निअभुआउद्धारं कट्टित्तुं
वीणाए लाइ । अवं (एवं ?) भुअवीणावायणए भत्तिसाहसतुट्ठेण **धरणिंदेण** तित्थवंदणागएण **रावणस्स** अमोह-
विजया सत्तिरूवकारिणी विज्जा दिन्ना ।

तत्थेव पव्वए **गोअमसामिणा** सिंहनिसिज्जाचेइअस्स दक्खिणदुवारे पविसंतेण पढमं चउण्हं संभवाईणं पडि-
माओ वंदिआओ; तओ पयाहिणेणं पच्छिमदुवारेसु पासाईणं अट्ठण्हं; तओ उत्तरदुवारे धम्मईणं दसण्हं; तओ पुव्व-20
दुवारे दो चेव उअम-अजिआणं ति ।

जं[†] तित्थमिणमगम्मं तां[‡] फलिहं[‡] वणगहणसमरवालेहिं[‡] । जलपडिर्विबियचेईअज्झयकलसाइं पि जं पिच्छे ॥ १ ॥

भविओ विसुद्धभावो पूआण्हवणाइं तत्थ वि कुणंतो । पावइ जत्ताइफलं जं भावोच्चिअ फलं दिसइ ॥ २ ॥

भरहेसरनिम्मिविआ चेइअथूमे इहं पडिमजुत्ते । जे पणमंति महंति अ ते धन्ना ते सिरीनिलया ॥ ३ ॥

इअ अट्टावयकप्पं **जिणपहसूरीहिं** निम्मिअं भवा । भावित्ति निअमणे[‡] जे तेसिं कल्लाणमुल्लसइ ॥ ४ ॥ 25

अष्टापदस्तवे पूर्वं योऽर्थः संक्षिप्य कीर्तितः । विस्तरेण स एवास्मिन् कल्पेऽस्माभिः प्रकाशितः ॥ ५ ॥

॥ इति श्रीअष्टापदकल्पः समाप्तः ॥

॥ अं० ११८ ॥

† एतदन्तर्गता पंक्तिः पठिता B P Pa आदर्शेषु । 1 P सरित्तेणं । 2 'जं' नास्ति P Pa B । 3 B तो; Pa-b तावत् । 4 Pa फणिहो° । 5 P Pb °वालहिं । 6 Pa नियमेण ।